

Om alle deze redenen adviseert uwe commissie de Generale Synode, om te besluiten, dat zij op het verzoek der Synode van Drenthe niet kan ingaan.

Dr L. H. WAGENAAR, Rapporteur".

Deze stem der historie lijkt ons sprekend. Ook vermanend. Wij verhalen niet, dat naar onze meening de Synode van Amsterdam 1936 een totaal andere lijn gekozen heeft dan die van Middelburg 1896.

Hadden de deputaten tot wie wij behooren, gezamenlijk de in geding gebrachte meeningen vastgesteld en omschreven of hadden zij daartoe slechts besloten, misschien zouden wij over de discrepantie tusschen 1896 en 1896 hebben gezweigd. Nu de zaken anders staan en wij evenals prof. Greijdanus daartegen van den aanvang af ons bezwaar vergeefs hebben kenbaar gemaakt, achten wij het onze roeping, U de vraag voor te leggen of niet in den teleurstellenden loop der dingen aanleiding voor de Synode ligt, om alsnog de in 1896 gevolgde lijn opnieuw de facto als juist te erkennen. Geen enkel onderzoek, geen enkele toetsing behoeft dan achterwege te blijven. Alleen wordt daarvoor dan de rechte baan weer gezocht en vrijgemaakt".

Tot zoover het bedoelde stuk.

Het spreekt voor zichzelf en is volkomen duidelijk.

Wie dit rapporteert, 6 jaar na 1936, d.w.z. na de eerste waarschuwing (niet doen!), en dan na dit rapport, ongeveer 1½ jaar later, nog eens (13 Dec. '43) schrijft: wacht tot na den oorlog (en ik ben bereid in dien tusschen tijd, desverlangd, over de zaak te zwijgen), heeft die den boel in brand willen zetten?

Kom, kom!

Dr Ridderbos en de zijnen hebben al heel wat met nadruk en met „moreel" en „kerkelijk" en „profetisch" gezegd geschreven stukken in de kachel laten stoppen. Ze hebben de onze aan de publiekheid onttrokken. Ze kregen zoo gemakkelijk spel — in oorlogstijd. En Dr H. H. K. zag toe. Maar mijn stukken van '36 af behoeft men niet in de kachel te stoppen. En nu men ze erin geduwd heeft, haal ik ze er weer uit. Het moet wel in afweer van een onzedelijke lastercampagne.

K. S.

REFORMATIE, HAAR OORSPRONG EN HAAR CONSEQUENTIES, I.

Het zou wel zeer te betreuren zijn indien de reformatie der kerk, tot welke de Heere ons door Zijn Geest en Woord heeft willen wekken voor ons niet méér en niets anders zou beteekenen dan de afwerping van het tweeërlei juk, over hetwelk de „acte van vrijmaking of wederkeer" spreekt. Bleef zij inderdaad daartoe beperkt dan zou daarmee het bewijs geleverd zijn, dat die heele vrijmakings-actie met reformatie eigenlijk niets te maken heeft, maar dat zij geen andere beteekenis en bedoeling heeft dan het aanbrengen van een paar correcties ten aanzien van een paar geconstateerde, hoewel gewichtige, afwijkingen in het leven der kerk. Want zal er waarlijk van kerkreformatie sprake zijn, dan wil dat altijd zeggen, dat er sprake is van een reformatie van het hart. Reformatie der kerk vangt dan ook nooit aan bij de kerk, maar zij vangt altijd eerst aan in het hart en deze reformatie van het hart draagt op haar beurt vrucht o.a. in een reformatie der kerk. Elke reformatische beweging in de kerk des Heeren zal, wil zij waarlijk op dezen naam aanspraak kunnen maken, haar oorsprong vinden in het hart dergenen, die „van de kerk zijn". Dat spreekt vanzelf. Immers dáár, in het hart neemt de verlaten van het Woord en de afval van den God des verbonds steeds een aanvang. Dáár is het, dat zij verwekt en ontvangen en geboren worden. En dáár ook hebben Woordverlaten en afval hun voedingsbodem. Eerst is het hart, de zetel van het op den Heere en Zijn Woord gerichte geloof, begonnen het Woord des Heeren te verlaten doordat „geloof" zich richten ging op een valsche openbaring, en het is van den Heere afgevallen, en een afgod toegevallen. De Heere noemt dat in Zijn Woord: afhoeren, dat Zijn vrouw Hem, haar Man, Die háár heeft ondertrouwd, heeft verlaten en geworden is tot een boelester.

Het is van ongemeen groote beteekenis, dat we daarvoor oog hebben. En dat wij, die met vreugde spreken van de reformatie der kerk, ons zelf beproeven om te zien of zij wel waarlijk vrucht is van een wederkeer van ons hart tot den Heere en Zijn Woord. Niet zonder groote oorzaak zegt de Heere in Zijn Woord: behoed uw hart boven al wat te bewaren is, want daarin zijn de uitgangen des levens. De Heere roept ons alles te bewaren; al de uitgangen van ons leven. Wij zullen ze bewaren door ze allen gevangen te geven en te binden aan het Woord des Heeren door het geloof. Tot dat bewaren zullen we echter pas instaan zijn als we, boven al wat te bewaren is, ons hart behoeden, met ons hart blijven bij den Heere en Zijn Woord. Als we dat niet doen dan verlaten wij met het hart en dus met de uitgangen des levens Zijn Woord om van Hem daarmee af te vallen. Dan deformeeren hart en leven. Want zoo het hart van den mensch is, zoo zijn ook de uitgangen van zijn leven. Wat het hart van den mensch beheerscht, dat beheerscht óók de uitgangen van zijn leven. In deze deformatie van het hart en van de uitgangen van het hart vindt haar oorsprong o.a. ook de deformatie der kerk. Deze deformatie der kerk is dan ook niets anders dan een

metterdaad verlaten van 't Woord en dus een afvallen van den God des verbonds in het leven der kerk. Een deformatie, die heel het interne leven der kerk over de geheele linie aantast. Slechts door een wederkeer tot het Woord en tot den God des verbonds met ons hart en dus met de uitgangen van ons leven, is het mogelijk in de kerk de deformatie te zien, te bestrijden en te overwinnen.

Daarom vraagt de dichter van psalm 91: Wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van de verborgen afdwalingen. Maar daarom ook zegt de Heere in Zijn Woord door den mond van een van zijn profeten tot zijn afvallig bondsvolk: scheurt uw hart en niet uw kleederen. In de kerk slechts onze kleederen scheuren, slechts wat kalefateren hier en daar, slechts wat vroom praten en spreken, slechts wat tranen schreien bij een eigenwillig opgerichten kerkelijk klagmuur, slechts overweldigd worden door Evangelisatie- of oecumenische driften, slechts een paar jukken afwerpen, slechts een roepen: vrijmaking, vrijmaking, dat is nog geen kerkreformatie. Het is in de geschiedenis der kerk wel vaker gebeurd, dat men riep: Heere, Heere, en in Zijn Naam ging profeteeren, en duivelen uitwerpen en vele krachten doen, over hetwelk echter de Heere snijdend en scherp moest oordeelen: Ik heb u nooit gekend. Want met reformatie had dat alles niets van doen, omdat het geen scheuren van het hart was, omdat het niet vrucht was van een aanvaarden van de totale en absolute heerschappij van het Woord des Heeren met het hart. De Heere heeft tot zijn afvallig bondsvolk nog een ander woord gesproken: „Braakt ulieden een braakland en zaait niet onder de doornen. Besnijdt u des Heeren en doet weg de voorhuiden uws harten, gij mannen van Juda en inwoners van Jeruzalem: opdat mijn grimmigheid niet ontsteke als een vuur en brande, dat niemand blusschen kunne, vanwege de boosheid uwer handelingen". Want het is den Heere met Zijn kerk heilige en bittere ernst.

Het zal goed zijn als we ons daarvan terdege reken-schap geven nogmaals, opdat we verstaan, dat, wat wij nu kerkreformatie noemen, met kerkreformatie niets te maken heeft, als zij geen vrucht is van bekeering des harten tot den Heere en Zijn Woord, als zij alleen maar dit is, dat we het huis der kerk wat hebben gebezemd en versierd, omdat de booze geest van binding aan zondige synode-besluiten uitgedreven is. Want dan worden we bedreigd door het oordeel dat het laatste van ons erger zal zijn dan het eerste.

Als, wat wij nu kerkreformatie onder ons noemen, in niets anders bestaat dan in het afwerpen van het tweeërlei juk, dat in de „acte van vrijmaking of wederkeer" wordt genoemd, dan mogen wij ons wel heel ernstig afvragen of het met ons hart voor den Heere wel in orde is en of wij slechts onze kleederen gescheurd hebben en niet ons hart.

De deformatie in de Geref. kerken is wel heel scherp plotseling aan het licht getreden in het feit, dat de synodale vergaderingen van Utrecht 1944-'46 de dogmatische en kerkrechtelijke beslissingen namen, die ze genomen hebben. Dat zij dat konden doen en het deden op de wijze zooals ze het gedaan hebben, n.l. door zich en haar ordinantiën meer macht en autoriteit toe te kennen dan den Woorden Gods, door te vervolgen degenen, die heilig leven naar het Woord Gods en die haar bestraffen over haar gebreken, maakt het wel duidelijk, dat er hier niet maar was een derailement op een paar punten, maar een openbaring van een ver voortgeschreden en ingekankerd proces van deformatie, waarin heel het interne leven dier kerken betrokken was, welk proces op die bepaalde punten plotseling naar buiten openbrak en dat zijn oorsprong vond in het hart. Dit wordt ons nu met den dag wel duidelijker. Menigmaal vragen we ons verslagen af hoe we toch zoo blind geweest zijn, dat we dat niet eerder hebben ontdekt. Is het niet mede daardoor dat wij ook zelf met ons hart het Woord des Heeren hadden verlaten en van Hem waren afgevallen?

Daardoor hebben wij zoovele jaren als slaapwandelaars in het leven der kerk verkeerd. Als we eerlijk zijn zullen we ons niet verontschuldigen door allerlei, maar zullen we dit feit moeten aanvaarden als een groote schuld voor God. Wij hebben daarin zwaar tegen den Heere gezondigd. Ik wees daarop reeds in mijn openingswoord op de bekende vergadering van door de Synodebesluiten bezwaarden in Den Haag 11 Aug. 1944. Door Gods genade hebben we echter dat tweeërlei juk van onzen hals afgeworpen en ons van die zondige besluiten vrijgemaakt. Deden we het als vrucht van een wederkeer tot den Heere en Zijn Woord met ons hart? Was deze vrijmakingsdaad waarlijk een daad van kerkreformatie?

Zoo ja, dan zullen we ook moeten verstaan en toonen, dat deze reformatie der kerk maar niet tot deze afwerping te beperken is, om dan daarbij te blijven staan en de kerkzaak op denzelfden voet als gisteren en eergisteren voort te zetten. Want dan heeft deze kerkreformatie consequenties voor het interne leven der kerk over de gehele linie. Ze heeft consequenties voor de bediening van alle ambten in haar midden, voor haar organisatie, voor haar prediking, voor haar tucht-oefening, voor haar zendings- en „Evangelisatie"-arbeid en voor nog zooveel meer. Natuurlijk beteekent dat niet dat we onmiddellijk in een ijver zonder verstand in dat alles het breektijzer hebben te zetten, Dat zou

MARTELAARS.

Zooals de lichten vaak het felst verkleuren
by avondscheem'ring — en nabij den nacht
de bloesems inniger en sterker geuren,
Zoo heeft het God van velen goedgedacht,

toen Hij geluk en vrijheid heeft genomen,
en zelfs de hoop op weerzien hen ontnam.
Opdat hun liefde, los van aardse droomen,
naar Hem zou uitslaan als een offerlam.

Zij waren door geen mart'ling meer te schaden,
en nog onschendbaar in het eenzaamst graf.
Wij God niet telde al hun kloke daden,
Maar daaglijks nog hun zware schuld vergaf.

En voor het laatst als vee bijeen gedreven,
vernederd, en vertrappt in vuil en slijk,
weist elk zich reeds van eeuwigheid verheven
tot heerscher in een onaantastbaar Rijk.

F. S. B.

revolutie zijn. En revolutie is nog geen reformatie. Gelijk ook reformatie geen revolutie is. Maar het beteekent wel, dat dit alles opnieuw moet worden getoetst aan de Schriften, dat dit alles bij het licht van het Woord moet worden onderzocht of en zoo ja welke trekken van deformatie het nu toont, om dan met dit alles, als vrucht van de reformatie van ons hart, weder te keeren tot den Heere en Zijn Woord. Als we dat alles ernstig onder de loupe van het Woord brengen om het te onderzoeken, dan zullen we ontdekken, dat er in het leven der kerk méér gedeformeerd is dan we zoo met één oogopslag kunnen zien en dat er komen moet een vrijmaking of wederkeer in het leven binnen de kerk over de gehele linie. En daarmee zijn we nog maar nauwelijks begonnen. Indien ook maar begonnen. Verstaan we toch, dat de vrijmaking van de binding aan zondige Synode-besluiten, als zij vrucht is van de vrijmaking van ons hart, roept tot vrijmaking van heel het interne leven der kerk. Worstelen wij waarlijk om daarin den Heere te gehoorzamen door het geloof.

Ku.

DE „ACTA" ZIJN ER!

Bij de uitgeverij J. Boersma te Enschede zijn verschenen de „Acta van de Generale Synode" van Groningen 1946 (24 April-28 Juni). Van de wettige synode dus, die der onveranderde Gereformeerde Kerken.

Eerlijk gezegd, we keken ietwat onthutst tegen dit boek aan. Onwillekeurig denkt een „vrijgemaakte" ziel: vooreerst wat zachtjes aan met alles. En als zoo'n „ziel" dan weer „Acta" in handen krijgt van 331 bladzijden, nu ja, dan krijgt ze zoo even 't gevoel, dat alles weer net is als vroeger. Toen was men óók zoo gewend aan die „dikke turven".

Toch is er in dit boek niets te veel opgenomen. De eigenlijke Acta zijn zelfs bekort in gergelijkheid met die van de vorige synode, omdat de discussies niet meer worden saamgevat of kort gememoreerd. Het feit ligt er toe: ons kerkelijk leven heeft zich hersteld, de genade Gods deed de vrijmaking verder gaan, en de zaken „loopen" weer. Hem zij daarvoor de dank. Dat dikke boek wordt ons nu lief: wat menschen ten kwade dachten, heeft God ten goede gekeerd.

Aan ieder, die ook maar even kan, wil ik aanbevelen een exemplaar te bestellen. Alle kerkleden behooren mee te leven; dat is de weg van den bloed der kerken als Kerken. Hoeveel belangrijke stukken vindt men hier niet bijeen! De bijlagen geven b.v. uitvoerige stukken over de opleiding (inclusief de Stichting tot financieele verzorging), over de Theologische Hoogeschool, over de kwestie van „1905", over het contact met de Chr. Geref. Kerk, inzake de kwestie der „samenspreking" met de synodocraten, ze geven den tekst van het „Getuigenis", dat van onze kerken uitgegaan is tot wie haar grondslag en orde ontrouw geworden zijn, de stukken inzake de zaak van ds S. J. P. Goossens (deze rapporten, opgenomen in de Bijlagen, werden wel met scheldwoorden, doch niet met tegenredenen beantwoord), den tekst van getuigenissen o.a. aan de menschen in Indië, stukken betreffende de geestelijke verzorging der militairen (met zeer belangrijke kwesties o.a. inzake de z.g. „nood-" of „veld-gemeenten"), of nopens de toepassing van art. 8 K. O. (singuliere gaven), of de kwestie van verzorging der emeriti etc. (art. 13 of art. 11?) en vele andere zaken.

Aan de scribac der synode, met name (voor wat de Acta betreft) ds B. A. Bos, mogen we ons wel zeer verplicht rekenen.

Laat ieder zich haasten om de Acta te bestellen. Later moeten velen vergeefs er naar zoeken.

Er zijn in die Groningsche synode belangrijke zaken ter tafel geweest, en de onderzoeker van later zal zich juist voor de Acta der eerste synodes na de vrijmaking bijzonder interesseeren. Hij moge ons, die zelf in dezen moeien, beslissenden tijd leven, niet achter zich laten in den wil tot kennis van de feiten.

K. S.